DOI : https://doi.org/10.5281/zenodo.14545891

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଏକ ଆକଳନ

ବିକାଶ କୁମାର ପାଲ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର :

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଭାଗରେ ତଥା ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭ କାଳରେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି ତାହା ବୋଧହୁଏ ମାନବ ଇତିହାସର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ଦାନ । ଜନଜୀବନର ଏମିତି କୌଣସି ଦିଗ ନାହିଁ, ଯାହା ସୂଚନା, ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା, ବା ଇଲେକ୍‌ଟ୍ରୋନିକ୍‌ର ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରବାହିତ ନୁହେଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆଜିର ଏହି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଜୀବନଶୈଳୀକୁ 'ଇ-ଜୀବନ' ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଆମେ କହିପାରିବା । ଆମ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାରେ ନିର୍ମିତ ଯନ୍ତ୍ର ଯେତିକି ପରିମାଣରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି, ସେତିକି ପରିମାଣରେ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ, କୋର୍ଟ କଚେରୀ, ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଆଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଛି । ଏହି ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଢ଼ିବାର ସୁବିଧାପାଇଁ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଏହି ଇ-ପୁସ୍ତକ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଜ୍ଞାନର ବିଶାଳ ଭଣ୍ଡାରକୁ ସହଜ ଭାବରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚାଇ ପାରିଛି । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ରଚିତ ସାହିତ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ତାଳପତ୍ର ପୋଥିରେ ରଚିତ ହେଉଥିବା ବେଳେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କାଗଜରେ ଲେଖା ହେବାର ପରଂପରାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ପାଠକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚି ପାରିଛି ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦ: ଇ-ପୁସ୍ତକ ସଂଜ୍ଞା, ବିକାଶ, ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ

ଇ-ପୁସ୍ତକ:

ଭାରତ ଏକ ଭାଷା ଭିତ୍ତିକ ବିବିଧତାର ଦେଶ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାରପାଇଁ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକମାନ ଅନୁବାଦ କିମ୍ବା ସୃଜନଶୀଳ ପୁସ୍ତକମାନ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚାଇବାପାଇଁ ଇଂଟରନେଟ୍‌ର ସହାୟତା ମାଧ୍ୟମରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ କମ୍ ସମୟରେ ଓ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇପାରୁଛି । ଯାହାଫଳରେ ପୁସ୍ତକ ନଷ୍ଟ ହେବାର ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ନରହିବା ସହ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ମୋବାଇଲ୍ ଖୋଲି ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ସେହି ପରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି, ସାହିତ୍ୟ ଓ ଐତିହ୍ୟର ସମୃଦ୍ଧିପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ କିପରି ସହଜରେ ପହଂଚି ପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ଇଂର୍ଟନେଟ୍‌ରେ ବିଭିନ୍ନ ୱେବ୍‌ସାଇଟ୍ ମାନଙ୍କରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଇ-ପୁସ୍ତକ ବିଶ୍ୱ ଜ୍ଞାନକୁ ଗବାକ୍ଷରେ ରଖିନାହିଁ ବରଂ ବିଶ୍ୱର ଜ୍ଞାନକୁ ଆମ ହାତ ପାପୁଲିରେ ରଖିପାରିଛି । ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ମତ ବିନିମୟପାଇଁ ସିଧାସଳଖ କଥାବାର୍ତ୍ତା ବଦଳରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍‌ର ସହାୟତାରେ ଆମେ ଅନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିପାରୁଛୁ (Arthur Attwel) ।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at : https://pracheenews.com/

DOI: https://doi.org 10.5281/zenodo.14545891

Article No - BPP00249

ଯୋଗାଯୋଗ :
ବିକାଶ କୁମାର ପାଲ (ଗବେଷକ)
ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ବାଣୀବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର
E-Mail ID - dasbalia987@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0006-6746-3140

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୨.୮.୨୦୨୪	୧୦.୧୦.୨୦୨୪	୨୫.୧୧.୨୦୨୪	୧.୧୨.୨୦୨୪

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ପାଲ, ବିକାଶ କୁମାର; ୨୦୨୪ । **ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଏକ ଆକଳନ ।** ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ । ଭାଗ :୧୦, ସଂଖ୍ୟା : ୯, ପୃଷ୍ଠା : ୫୯-୬୫ ।

- **Oxford Dictionary** - A book in electronic form that can be read on a computer or handheld device rather than in print.(Online)
- **ChatGPT** - An e-book, or electronic book, is a digital version of a printed book that can be read on computers, tablets, e-readers, or smartphones.
- **Merriam Webster** - a book composed in or converted to digital format for display on a computer screen or handheld device.
- **Wikipedia** - An ebook (short for electronic book), also spelled as e-book or eBook, is a book publication made available in electronic form, consisting of text, images, or both, readable on the flat-panel display of computers or other electronic devices.
- **Britanica** - E-book, digital file containing a body of text and images suitable for distributing electronically and displaying on-screen in a manner similar to a printed book.
- **Publuu** - E-books are just text files you can read on any digital device – but this doesn't always imply that any book in digitized format is an e-book. An e-book is supposed to be blocked from edits: a manuscript of your novel on your computer is not an e-book yet! An ebook is read-only, you can change font size and take notes on the screen, but the format shouldn't allow edits.
- **Library Collection Guides** - An e-book is a book in digital format. Throughout history, books have been hand scribed texts, mass-printed with movable type, read aloud as audio books, photocopied, purchased, borrowed, annotated and indexed. And now books can be read online on a wide variety of devices anywhere, anytime!
- **Gregg Rosenzweig** - An ebook or "electronic book" is an instantly accessible book with digital pages designed to be read on a computer, tablet, or mobile device. Usually downloadable as a PDF, an eBook can be designed with non-editable text and graphic elements.
- **Adobe** - eBook files are digital files that contain books in a digital format. They are designed to be viewed on various electronic devices, such as eReaders, tablets, computers and smartphones. Although eBook files will primarily be text-based in most cases, you can find images, audio and even videos in many of them.

ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଆମର ଇଛା ଥାଉ କି ନଥାଉ କଂପ୍ୟୁଟର ଇଣ୍ଟରନେଟ୍, ଓ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ସଙ୍ଗେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଅଛି । ଇ-ପୁସ୍ତକ ହେଉଛି, ଡିଜିଟାଲ୍ ନଥିର ଏକ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପାୟରେ ବଂଟନ ଏବଂ ସମସ୍ତେ ଦେଖି ପଢ଼ିପାରୁଥିବା ଉପଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟ ଏବଂ ଚିତ୍ର (Arthur Attwell) । ଯାହା ସହଜରେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚିବା ସହ ଗଚ୍ଛିତ ରଖିବା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଯେକୌଣସି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଦେଖିକରି ପଢ଼ାଯାଇ ପାରୁଥିବା ଏକ ମାଧ୍ୟମ । ଗଚ୍ଛିତଥିବା ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ କଂପ୍ୟୁଟର ମାଧ୍ୟମରେ ନଥିଗୁଡ଼ିକୁ ରୂପାନ୍ତର କରି ଇ-ବୁକ୍ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥାଏ, ଏବଂ ସେଗୁଡିକୁ ଏକ ଡାଟାବେସ୍ କିମ୍ବା ପାଠ୍ୟ ନଥିଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ମୁଦ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ (Arthur Attwell) ।

ଆଣ୍ଡ୍ରଏଡ ମୋବାଇଲ୍‌ରେ ଏକ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଥାକରୁ ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ଆଇଫୋନ୍ ଏବଂ ଆଣ୍ଡ୍ରଏଡ୍ ଫୋନ୍ ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ଆଣ୍ଡ୍ରଏଡ୍ ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍‌ପାଇଁ ଏହି ଆଲଡିକୋ ବୁକ୍ ସେଲ୍ ଆପ୍ ଉପଭୋକ୍ତାମାନଙ୍କୁ ମାଗଣା ଏବଂ ଟଙ୍କା ବେୟ କରି ଇ-ପୁସ୍ତକ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥଲ (Arthur Attwell) । ଯଦିଓ ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡିକ HTML(Hyper Text Markup Language), CHM, XML, CSS ଏବଂ SVG ଉପାଦାନଗୁଡିକୁ ସମର୍ଥନ କରେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡିକୁ ଲେଖିବା ଓ ସଂରକ୍ଷଣ କରିବାପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଆପଣ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଦୋକାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ କିଣିପାରିବେ ଏବଂ ତା'ପରେ ଆପଣଙ୍କ ମୋବାଇଲ୍ କିମ୍ବା ଟାବଲେଟ, କଂପ୍ୟୁଟର ଓ ଲାପଟପ୍‌ରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରିପାରିବେ ଏବଂ ପଢ଼ିପାରିବେ (Adobe) । ଏହାଛଡ଼ା ଇ-ପୁସ୍ତକ ତିଆରିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଢାଂଚା ରହିଛି ଯଥା: TXT, PDF, EPUB, DOC, HTML, MOBI, FB2, DjVu, BBeB[h 1], PDB[h 1], wol[h 1], .tr2[h 1], OEB[h 2], azw, azw3, kfx, CBR ଓ OXPS । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଢାଂଚାରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । EPUB ହେଉଛି ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ଇ-ପୁସ୍ତକ ଫର୍ମାଟ୍ ଏବଂ ଏହାଛଡ଼ା ପାଠକମାନେ PDF ଏବଂ ସାଧା ପାଠ୍ୟ 'ର୍ମାଟ୍‌କୁ ପଢ଼ିଥାନ୍ତି (Arthur Attwell, Jordan Wahl-2018, e-book formats-wikipedia) । ଏହାକୁ ପରିଚାଳନା କରିବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ଲାଟ୍'ର୍ମ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଯଥା: Sony Media, Amazon Kindle , Aluratek Libre Ereader Pro, Android devices, Apple iOS devices, Azbooka WISEreader, Barnes & Noble Nook, Nook Color, Linux operating system, Hanvon WISEreader, Nokia

N900, Pocket-book 301 Plus, 302, 360°,ଓ Viewsonic VEB612 ଆଦି । ଏହି ସବୁ ଫର୍ମାଟ ଗୁଡ଼ିକରେ ପଢ଼ିବାର ସୁବିଧା ଥିଲେବି ମାତ୍ର ଦୁଇଟି ଫର୍ମାଟରେ PDFର (Amazon Kindle, Azbooka WISEreade) ଚଳାଇବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ (e-book formats-wikipedia) ।

ଇ-ପୁସ୍ତକର ବିକାଶ:

ଇ-ପୁସ୍ତକ(ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍-ବୁକ୍) ଏକ ମୁଦ୍ରିତ ବହିର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ରୂପ, ଯାହା ଏକ ଡେସ୍କଟପ୍ କଂପ୍ୟୁଟର, ଲାପଟପ୍, ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍, ଟାବଲେଟ୍‌ର ସ୍କ୍ରିନ୍‌ରେ ଦେଖି ପଢ଼ି ପାରୁଛୁ (Emma Yates-2001) । ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପ୍ରକାଶକମାନେ କେବଳ ପାଠ୍ୟକୁ ସେମାନଙ୍କ କଂଚା ଫର୍ମରେ(ପ୍ରିଂଟ୍‌ର ପୂର୍ବାବସ୍ଥା) କିମ୍ବା ପରେ ତାହାକୁ ଅନଲାଇନ୍ କରନ୍ତି । ପାରଂପରିକ ପ୍ରକାଶନ ଅପେକ୍ଷା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପ୍ରକାଶନ ବହୁତ ଦ୍ରୁତ ଅଟେ (ପାଣ୍ଡୁଲିପି ପ୍ରିଂଟ ହେବାପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ଅତି କମରେ ଏକ ବର୍ଷ ଲାଗେ) । ଭ୍ରମଣ କରିବା ସମୟରେ, ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଇ-ପୁସ୍ତକ ନିଜ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍‌ରେ ଗଚ୍ଛିତ କରିବା କାଗଜ ଓଜନ ତୁଳନାରେ କମ୍ ଥିବାରୁ ଦୂରସ୍ଥାନକୁ ନେବା ଆଣିବାପାଇଁ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ହୋଇନଥାଏ । ଇ-ପୁସ୍ତକରେ ଚିହ୍ନ ଦେବାର ସୁବିଧା ଥିବାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଯେଉଁଠାରୁ ପଢ଼ିଛାଡ଼ିଥିଲେ ସେଇଠାରୁ ପଢ଼ିବାରେ ସୁବିଦା ହୋଇଥାଏ । ଇ-ପୁସ୍ତକ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ପୃଷ୍ଠାଗୁଡ଼ିକର ଟିପ୍ପଣୀ କରିବାକୁ ଏହା ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ (Rosenzweig) ।

ଇ-ପୁସ୍ତକର ଇତିହାସକୁ ଦେଖିଲେ ଜଣାଯିବ ଯେ ୧୯୩୦ (JENNIFER-2023) ମସିହା ବେଳକୁ ଏହାର ପରିକଳ୍ପନା Bob Brown ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଦେଖିବାପରେ କରିଥିଲେ । ସେ ମତ ଦେଇ କହିଥିଲେ "The written world hasn't kept up with the age……. The movies have outmaneuvered it. We have the talkies but as yet no readies." ଏପରି କହିବାର କାରଣ ଥିଲା ଯେ ସେ ଚାହୁଁଥିଲେ ଏପରି ଏକ ଯନ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭାବନ ହେଉ ଯେଉଁଥିରେ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବସି ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇପାରିବ ଓ ଅତି ସହଜରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇପାରିବ (Michele Bartram) ଏହିର ଫଳସ୍ୱରୂପ ୧୯୪୯ ମସିହାରେ Angela Ruiz Robles ସ୍ପେନୀୟ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷକ ନିଜ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଭାରିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟରଖି ଏକ ହସ୍ତଚାଳିତ ପୁସ୍ତକ ଉଦ୍ଭାବନ କରିଥିଲେ (Olivia Smith-2023) ।

ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ଉନ୍ନତି ଫଳରେ Bob Brown ପରିକଳ୍ପନା କରିଥିବା ବିଷୟ ୧୯୭୧ ମସିହାରେ University of Illinoisର ଜଣେ ଛାତ୍ର ମାଇକେଲ ଏସ୍‌ହାର୍ଟ (Michael S. Hart) ଗବେଷଣା ଲ୍ୟାବ୍ ବା Project Gutenberg ଅଧିନରେ ଜେରକ୍ସ ମେସିନ୍ ଓ କଂପୁଟର ସହାୟତାରେ ପ୍ରଥମ କରି ଇ-ପୁସ୍ତକ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ପ୍ରଥମେ "U.S. Declaration of Independence" ପୁସ୍ତକକୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପୁସ୍ତକଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ (Olivia Smith-2023) । ଏହି ଡିଜିଟାଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟିଏ କଂପ୍ୟୁଟରରେ ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ଗଚ୍ଛିତ କରି ରଖାଯାଉଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ୧୯୮୯ ମସିହାରେ CD-ROM ଆସିଲାରୁ ସେଥିରେ ତଥ୍ୟସବୁ ବା ଇ-ପୁସ୍ତକ ସବୁ ସାଇତିରଖି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ସହଜରେ ନିଆଯାଇପାରୁଥିଲା (JENNIFER -2023) ।

୧୯୯୦ ଦଶକର ଶେଷ ଭାଗରେ ଇ- ପୁସ୍ତକ କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟପାଇଁ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତ ବ୍ୟବସାୟ ଭାବରେ ଉଭା ହେଲା, ଯେତେବେଳେ Peanut ପ୍ରେସ୍ ପରି କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଡିଜିଟାଲ୍ ଆସିଷ୍ଟାଂଟ (PDA) ରଖିଲା, ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍‌ରେ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ଇ-ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ଯାହାର 'ଳସ୍ୱରୂପ ଆଜିର ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍ ଏବଂ ଟାବଲେଟ୍ କଂପ୍ୟୁଟରରେ ଆମେ ପଢ଼ିପାରୁଛନ୍ତି (Arthur Attwell) । NuvoMedia ବା Peachpit Press ୧୯୯୮ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା; ଏହା ପ୍ରଥମ କରି ବାଣିଜ୍ୟିକ ବା ବ୍ୟବସାୟ ଭାବରେ ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍‌ରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲା । ୧୯୯୭ ମସିହାରେ eBookstore, Ebooks.com ପ୍ଲାଟ୍‌ଫମ ଆସିବା ପରେ ଏହିଠାରୁ ପାଠକମାନେ ପୁସ୍ତକ କ୍ରୟ ଦେଇ ଡାଉନ୍‌ଲୋଡ୍ କରିପାରୁଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ, ୨୦୦୦–୨୦୦୨ ମସିହାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଡଟ୍-କମ କ୍ରସ୍‌ପରେ, ଇଂର୍ଟନେଟ୍‌ରେ ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାପକ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇପାରିଥିଲା (Arthur Attwell) । ପ୍ରକାଶନ ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ଇ-ପଠନ ଉପକରଣ ଏବଂ ଇ-ପୁସ୍ତକ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନର ବିନିଯୋଗପାଇଁ ସୁବିଧା କରାଗଲା । EPUB ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଆସିବା ପରେ ଏହାକୁ ପ୍ରଥମେ Apple, Google ଓ Kopo ବ୍ୟବହାର କରି ଇ-ପୁସ୍ତକ ତିଆରିକରିଥିଲେ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ସୋନି କର୍ପୋରେସନ୍ ଏକ ଇ-ପଠନ ଯନ୍ତ୍ର ୨୦୦୬ ରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପରେ ଆମାଜନ୍ ଡଟ୍ କମ୍ ୨୦୦୭ ମସିହାରେ କିଣ୍ଡଲି ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ଆମେରିକାରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ରୁତଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା (Arthur Attwell, Olivia Smith-2023) । ଆମାଜନ ଡଟ୍ କମ୍ କିଣ୍ଡଲ୍ ରିଲିଜ୍ କରିବା ପରେ ଇ-ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଇ-ପୁସ୍ତକ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରିବାକୁ ମାଗଣା ସେଲୁର୍ଲା ଆକ୍ସେସ୍ ସହିତ କିଣ୍ଡଲ୍ ପ୍ରଥମ ଇ-ପଠନ ଥିଲା ଓ ତାହାପରେ ଆପସ୍ ଆଇପେଡ୍ ବା ଆଇପୁସ୍ତକ (୨୦୧୦) ମସିହାରେ ଇ-ପୁସ୍ତକମାନ ଅଧ୍ୟୟନପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇଥାଲା । ଯାହା ପରେ ଆମେରିକାରେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା (Arthur Attwell) ।

ଆମେ ଚାହୁଁଥିବା ତଥ୍ୟ ବା ଆଖ୍ୟାନ ଖୋଜିବାରେ କମ୍ ସମୟ ନେଇ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ସହ ପୁସ୍ତକ ତୁରନ୍ତ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରି ଗଛିତ ରଖିବାରେ ସୁବିଧା ହେଲା । ପୂର୍ବରୁ କୌଣସିସ୍ଥାନକୁ ଯିବାବେଳେ ପୁସ୍ତକ ନେଇ ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା; ଯାହା ଫଳରେ ଅନେକ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିଲା । ଇ-ପୁସ୍ତକ ଏହି ସମସ୍ୟାକୁ ଦୂର କରି ଗୋଟିଏ ଉପକରଣରେ ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ବହନ କରିବା ଯାତ୍ରାରେ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ହୋଉନଥିଲା (Emma Yates-2001) । ଇ-ପୁସ୍ତକ ହେବା ଫଳରେ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକର ଆଉ ମୁଦ୍ରଣ କରାଯାଉ ନଥିବାରୁ ପୁସ୍ତକ ଓଦାହେବା ଓ ନଷ୍ଟହେବା ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।ଏହା ଦ୍ୱାରା ପାଠକମାନେ ମଧ୍ୟ ନୋଟ୍, ଅଣ୍ଡରଲାଇନ୍, ବୁକମାର୍କ ପୃଷ୍ଠା, ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ହାଇପରଲିଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ସହ ସହଜରେ ସୂଚନା ହାସଲ କରିପାରୁଛନ୍ତି (Arthur Attwell, Emma Yates-2001) ।

ବହି ପଢ଼ିବା ସମୟରେ ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ସମସ୍ୟା ହେଉଥିବାରୁ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାକ୍ ଲାଇଟ୍ ଏବଂ ଫୋଟ ଆକାର ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ଦୃଷ୍ଟିହୀନ ଓ ଆଖି ସମସ୍ୟା ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପଢ଼ିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ଇ-ପୁସ୍ତକ ଖୋଲା ବଜାର ହେତୁ ଲେଖକଟିଏ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶନ କରି ଏବଂ ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବାଇପାସ୍ କରିବା ସହିତ ସହଜ ଉପାୟରେ ପାଠକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଲେଖକ ନିଜର ସୃଜନଶୀଳ ଲେଖା ପହଂଚାଇ ପାରିଛି (Emma Yates-2001) ।ଏହା କାଗଜମୁକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ହୋଇଥିବାରୁ ଗଛ ସଂରକ୍ଷଣ ହେଉଅଛି, ଯାହା ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଭାବରେ କାମକରୁଅଛି । ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୦ ରେ, ଆଣ୍ଡରସନ୍ କନ୍‌ସଲ୍‌ଟିଙ୍ଗ୍ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିଥିଲା ଯେ ୨୦୦୫ ସୁଦ୍ଧା ଇ-ପୁସ୍ତକ ଗୁଡିକର ବଜାରର ୧୦% ରହିବ, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଶାବାଦୀ ମନେହୁଏ (Emma Yates-2001) । ପ୍ରକାଶକ ଏବଂ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଷ୍ଟୋରଗୁଡିକ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ବିକ୍ରୟ ପୁସ୍ତକ ଓ ଇ-ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୧୦୦୦ କପି ଇ-ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିଲା (Emma Yates-2001) ।

ପାରଂପରିକ ମୁଦ୍ରଣ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକର ଅନେକ ସୁବିଧା ଏବଂ ଅସୁବିଧା ଅଛି । ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡିକର ମୁଖ୍ୟ ସୁବିଧା ହେଉଛି ଯେ ସେମାନେ ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଏକ ଛୋଟ ସ୍ଥାନରେ ଅନେକ ପୁସ୍ତକ ଧାରଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତି । ଏହା ପଢ଼ିବା ସାମଗ୍ରୀ ସହିତ ଭ୍ରମଣକୁ ଅଧିକ ସହଜ କରିଥାଏ । ଅନେକ ଲୋକ ପାରଂପରିକ ମୁଦ୍ରଣ ପୁସ୍ତକକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି କାରଣ ଏହା କାଗଜ ବହିର କୌଶଳ ଅନୁଭବ ଦେଇଥାଏ । ଅନ୍ୟମାନେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ନାପସନ୍ଦ କରନ୍ତି କାରଣ କିଛି ପ୍ରକାଶକ ସେମାନଙ୍କ ପାଠ୍ୟରେ ଡିଜିଟାଲ୍ ଅଧିକାର ପରିଚାଳନା (DRM) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ଭୟଭୀତ ଯେ ସେମାନେ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଡାଉନଲୋଡ୍ ଏବଂ ପଢ଼ିବାବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଗୋପନୀୟତା ସମ୍ଭବତଃ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରେ, ଯେହେତୁ ସେମାନେ କେଉଁ ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ନ୍ତି ଏବଂ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାନ୍ତି(JENNIFER-2023) ।

ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ:

ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ସୃଜନିକା ଦ୍ୱାରା 'ପ୍ରକଳ୍ପ ରେବତୀ' ନାମରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା; ତାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପ୍ରଥମ କରି ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜଙ୍କର "ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୋଷ" ପୁସ୍ତକକୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକରଣ କରାଯାଇଥିଲା । Chatgpt ଅନୁସାରେ ଏହି ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପ୍ରଥମ ଇ-ପୁସ୍ତକ; ଯାହା ସୃଜନିକା ସଂସ୍ଥାନ ଓ National institute of technology, Roulkela ସହଯୋଗରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ସୃଜନିକା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ Odia BiBhaba (୨୦୧୭)ରେ ଅଭିଧାନ, ଚରିତକୋଷ, ପତ୍ରିକା, ପୁସ୍ତକ, ଖବରକାଗଜ, ସଂକଳନ ଆଦି ଇ-ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି । ଏହାଛଡ଼ା ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରୁ ଆରମ୍ଭକରି ବର୍ତ୍ତମାନ ରଚିତ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସମାଲୋଚନା, ଆଲୋଚନା, ପ୍ରବନ୍ଧ, କବିତା, ଗଳ୍ପ ଓ ନାଟକ ଆଦି ପ୍ରାୟ ୧୪,୩୦୦ (୧୯.୧୦.୨୦୨୪) ରୁ ଅଧିକ ପୁସ୍ତକ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ଅନଲାଇନ୍‌ରେ ମିଳୁଅଛି । ଏବେବି ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ଓ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ଇ-ପୁସ୍ତକ କରାଯାଇ ଅପ୍‌ଲୋଡ୍ କରାଯାଉଅଛି । କିନ୍ତୁ ସୃଜନିକା ODIA BOOKS ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଥମ କରି ଇଂର୍ଟନେଟରେ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡିଆ ବିଭବ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଥିଲା ଓ ଓଡ଼ିଆ ବିଭବର ଶ୍ରୀ ନିଖିଲ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ Odia books libraryରେ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧ୍ୟୟନପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ବା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇଥିଲେ (Odia books library, Odia bibhab) ।

ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପୁରୁଣା ଟାଉନ୍‌ରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଡିଜିଟାଲ ପାଠାଗାର ଭାବରେ ପରିଚିତ ମନମୋହନ ଡିଜିଟାଲ ପାଠାଗାର ୩୦ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୫ ମସିହାରେ ଖୋଲିଥିଲା । ଏହି ପାଠାଗାରର ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକରଣ କରିବାରେ ସୃଜନିକା ଓ କେଦାରନାଥ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । ଏହି ପାଠାଗାରାରେ ପ୍ରାୟ ୧.୩ ଲକ୍ଷ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ପୁସ୍ତକକୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକରଣ ବା ଇ-ପୁସ୍ତକ କରାଯିବା ସହ ୧୮୫୦ ମସିହାରୁ ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରାୟ ୭୫ ଗୋଟି

ଖବରକାଗଜକୁ ମଧ୍ୟ ବୈଦ୍ୟୁତିକରଣ କରାଯାଇଅଛି (Manmohan Dogital Library, The New Times Express) ।

୧୯୮୨ ମସିହାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଯୁବ ଓ ସାମାଜିକ ବିକାଶ କେନ୍ଦ୍ର (CYSD) ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ, ଗ୍ରାମାଂଚଳ ଏବଂ ସହରାଂଚଳ ଗରିବ ଓ ଚରମ ଦରିଦ୍ର ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଶୈଳୀରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିବା ସହ ଲୋକଙ୍କ ସୁବିଧାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ, ଇଂରାଜୀ ଓ ଆଂଚଳିକ ଭାଷାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ଯାହାକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାପାଇଁ ପୁସ୍ତକ ଓ ଇ-ପୁସ୍ତକ ବା PDF ଆକାରରେ CYSD E-Libraryରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି (Cysd eLibrary) ।

Mstorymirrorରେ ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରିପାଇଁ ସୁବିଧା ରହିଛି । ଏହାଛଡ଼ା ରୀତିକର୍ତ, INTERNET ARCHIVE, ଓଡ଼ିଆ ଗେଜେଟ୍, ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ, ନୂଆ ଓଡ଼ିଶା, ଔଙ୍କସ୍ୱଷ୍ୱ କବକ୍ଷସଭଶବ, ଓଡ଼ିଶା ସପ୍ (Odisha Shop) ଓ ସୃଜନିକାରେ ପ୍ରବନ୍ଧ, କାବ୍ୟ, ଗଳ୍ପ, ନାଟକ, ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ, ଜୀବନୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିକୁ ନେଇ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି । Rakuten kobo ଓ Routledge:ରେ ଓଡ଼ିଆ ଅନୂଦିତ ବା ଇଂରାଜୀରେ ଲିଖିତ ଓଡ଼ିଆ ସମାଲୋଚନା ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି । ଗୁଗୁଲ୍ ବୁକ୍, ଆମାଜନ୍, ଫ୍ଲିପ୍‌କାର୍ଟ ପରି ଅନ୍‌ଲାଇନ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି; ଯାହାକୁ କ୍ରୟ କରିବା ସହ ଓ ମୋବାଇଲ୍‌ରେ ପଢ଼ାଯାଇ ପାରୁଛି ।

ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ମୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାନ (National Institute of Open Schooling): ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ ସଂଖ୍ୟା ୩୦୫+ । All India Council for Technical Education (ଅଖିଳ ଭାରତୀୟ ତକ୍‌ନିକ୍ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ): ମୌଳିକ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ, ରସାୟନବିଜ୍ଞାନ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଚିତ୍ରାଙ୍କନ ଓ ଡିଜାଇନ୍, ଗଣିତ, ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନ, କର୍ମଶାଳା ଓ ବିନିର୍ମାଣ ଅଭ୍ୟାସ, ପ୍ରୋଗ୍ରାମିଂ ଆଦି ଇ-ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ସ୍ନାତକ ଡିଗ୍ରୀପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି । ପାଠାଗାର (Pathagara.Odia Portal.In):ରେ ପ୍ରଥମରୁ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ଇ-ପୁସ୍ତକ, ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ପୁରୁଣା ପୁସ୍ତକ, ଜହ୍ନମାମୁଁ ପତ୍ରିକା, ନିକୁଞ୍ଜ ଖବର ଓ ଶିଶୁଲେଖା ପତ୍ରିକା ଉପଲବ୍ଧ । ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରାଧିକରଣ (Odisha School Education Programme Authority) ଓ Odia Medium Ebookରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଠନ ଓ ଶିକ୍ଷଣ ନିମିତ୍ତ ସମସ୍ତ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇଛି । Barnes & Noble:ରେ ପିଲାଙ୍କପାଇଁ ଛବି ଓ ଚିତ୍ର ସହିତ ପାଠ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯିବା ସହ ଇଂରେଜୀ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି ।

ଓଡ଼ିଆ ଭର୍ଚୁଆଲ୍ ଏକାଡ଼େମୀରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ଐତିହ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର ପତ୍ରିକା (କୋଣାର୍କ, ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ଓଡ଼ିଶା ଦର୍ଶନ, ATLC ପ୍ରକାଶନ), ଅଭିଧାନ (ଓଡ଼ିଆ ଅଭିଧାନ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଆଦିବାସୀ ଭାଷା ଅଭିଧାନ), ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତି (ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ, ମାଦଳାପାଞ୍ଜି), ପଟ୍ଟଚିତ୍ର ଗ୍ୟାଲେରୀ (ମନ୍ଦିର, ପର୍ବତ, ଓ ଭ୍ରମଣ ସ୍ଥାନ), ଅଡ଼ିଓ ପାଠାଗାର(ଉପନ୍ୟାସ, କବିତା, ଗଳ୍ପ, ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ, ପ୍ରଶାସନିକ ବହି, ଓଡ଼ିଆ ସିନେମା ଗୀତ ଆଦି), ଅଡ଼ିଓ ଭିଜୁଆଲ୍ ପାଠାଗାର (ଚଳଚିତ୍ର, ଡକ୍ୟୁମେଂଟାରୀ, ସାକ୍ଷାତକାର ଆଦି), କାବ୍ୟ, କବିତା (୮୭+), ଅନୁବାଦ, ଗୀତିନାଟ୍ୟ, ଏକାଙ୍କିକା, ଗଳ୍ପ, କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ, କାହାଣୀ, ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଆଲୋଚନା, କାବ୍ୟନାଟ୍ୟ, ଶିଶୁ ସାହିତ୍ୟ, ସଂଗୀତ, ଧ୍ୱନି ବିଜ୍ଞାନ, ସାହିତ୍ୟ ଭାଷଣ, ଭାଷାତତ୍ତ୍ୱ ଆଦି ବିଭାଗରେ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ପୁସ୍ତକ ରହିଛି । National Institute of technology Rourkela (0 > 7 M 0 @ / * M 0 L & M / K ? 8 8 M % > (0 > 0 G 2 >)ର ବିଜୁପଟ୍ଟନାୟକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପାଠାଗାରରେ ୪୫+ ଗୋଟି ଓଡ଼ିଆ ଇ-ପୁସ୍ତକ ରହିଛି । Odia Books Library:ରେ ମୋଟ ପି.ଡି.ଏଫ. ଆକାରରେ ୫୫୬୫+ ପୁସ୍ତକ ରହିଛି । ତାହାଛଡ଼ା National Mission on Education through ICT (NME-ICT) ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ର-PG Pathashala(ଇ-ପି.ଜି. ପାଠଶାଳା)ରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାଷା ଓ ବିଭାଗର ଇ-ପୁସ୍ତକ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଇ-ପୁସ୍ତକ ଏଯାବତ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନାହିଁ ।

Odishaestore (A to Z Odia E-Marketplace):ରେ କବିତା, ଉପନ୍ୟାସ, ଗଳ୍ପ, ନାଟକ, ରୋଷେଇ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଳକ ବହି ଓ ବିଜ୍ଞାନମୂଳକ ପୁସ୍ତକ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ PDF ଆକାରରେ ମିଳିଥାଏ । ଓଡ଼ିଶା ଇ-ଷ୍ଟୋର ୨୦୧୩ ମସିହାରେ ଜଷ୍ଟ ଓଡିଶାର ଅଧୀନରେ ଆସିଥିଲା ଏବଂ ଓଡିଶାରେ ଅନଲାଇନ୍ ବିକ୍ରୟପାଇଁ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଜାତି ଉତ୍ପାଦ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦ୍ରୁତତମ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଥିବା ସଂସ୍ଥା । କେବଳ ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍‌ଲାଇନ୍‌ରେ ଓଡିଆ ଉତ୍ପାଦର ବିକ୍ରୟକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଛି, ବିଶେଷ ଭାବରେ ପୁସ୍ତକ, ହସ୍ତତନ୍ତ ଏବଂ ହ୍ୟାଣ୍ଡଲୁମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇଅଛି । ପରେ ୨୦୨୨ ମସିହାରେ, ବ୍ୟବସାୟର ପରିସର ଏବଂ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ଦେଖି

'ଓଡିଶା ଇ-ଷ୍ଟୋର ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍' ନାମକ ଏକ ପୃଥକ ଘରୋଇ ସମିତି କଂପାନୀ ଗଠନ ହେଲା । ଓଡ଼ିଆ ମାଟି (Odia mati)ରେ ପ୍ରାଚୀନ କାବ୍ୟଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ସମକାଳୀନ ଆଲୋଚନା, ସମାଲୋଚନା, କବିତା, ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀ ଆଦି ବହିଗୁଡ଼ିକ PDF ଆକାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ଶୁଭପଲ୍ଲବ (shubha-pallaba)ରେ ଗଳ୍ପ, କବିତା, ଉପନ୍ୟାସ, ଆଦି ଇ-ପୁସ୍ତକ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି ।

ଉପସଂହାର:

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ୧୯୬୬ ମସିହାର ନଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବିଲୋପ ବିରୋଧରେ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା; ତାହା ନୂତନ ସାହିତ୍ୟ ରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବହୁଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ କାଗଜରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପୁସ୍ତକ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ସୁବିଧା ହୋଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ନଷ୍ଟ ହେବାର ଭୟ, ସାଇତି ରଖିବାର ସମସ୍ୟା ଓ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ବହୁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ବୈଷୟିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାର ବିକାଶ ହେବାପରେ ପୁସ୍ତକକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ନିଜ ସଙ୍ଗେ ନେବାର ବହୁତ ସୁବିଧା ହୋଇଛି । ଇ-ପୁସ୍ତକର ବିକାଶ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରକାଶନ ଶିଳ୍ପକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । "Project Gutenburg" ଅଧିନରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କାଳରେ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକରଣ ପ୍ରୟାସଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଆମାଜନ୍ କିଣ୍ଡଲ୍ ଏବଂ ସ୍ୱପ୍ରକାଶକ ପ୍ଲାଟ୍'ର୍ମର ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଯ୍ୟନ୍ତ ଇ-ପୁସ୍ତକ ଆଧୁନିକ ସାହିତ୍ୟର ଅକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହୋଇପାରିଛି । ସମପରି ସୃଜନିକ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା "Project Rebati" ଅଧିନରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ବହୁ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକୁ ଇ-ପୁସ୍ତକ କରିବର ପ୍ରୟାସ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଇ-ପୁସ୍ତକ ହେବା'ଲରେ ପାଠକମାନେ ଆପଣା ଭାଷାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ସମସ୍ତ ପୁସ୍ତକର ଲାଇବ୍ରେରୀ ନିଜ ପକେଟ୍‌ରେ ବହନ କରିବା ସହ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଗବେଷଣାପାଇଁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଗବେଷଣା ସଂପର୍କୀୟ ପୁସ୍ତକ ଅତି ସହଜରେ ମିଳିପାରୁଛି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୟ ସଂଚୟ ହେବା ସହ ଗବେଷଣା ଓ ଅଧ୍ୟୟନ ନିମିତ୍ତ ବହୁ ସହାୟ ହୋଇପାରିଛି ଯେପରିଭାବେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବୈଷୟିକ ବିଦ୍ୟା ବିକଶିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି, ଇ-ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷା, ମନୋରଞ୍ଜନ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାରରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବା ସହ ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଦଭୂତପୂର୍ବ ଅଧିକ ସୁବିଧାଜନକ କରାଇଛି ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ:

1. Emma Yates - Ebooks: a beginner's guide, Guardian Unlimited Books Wed 19 Dec 2001
2. Jordan Wahl - Five eBook Formats and How to Find the Best Style for You, August 1, 2018
3. Arthur Attwell - Ebook, Britannica,
4. The Bookscounter Team - A Brief History of Books, june9,2016, last update on january14, 2023, Olivia Smith
5. JENNIFER WILBER - A Brief History of eBooks and e Readers, FEB 13, 2023
6. IWÿò@û A-aêKþ: (https://odiaebook.in/searchValue)
7. Wikipedia – E-Book, https://en.wikipedia.org/wiki/Ebook#:~:text=An% 20ebook% 20(short% 20for%20electronic,computers% 20or% 20other% 20electronic% 20devices.
8. Library Collection Guides – E-book, https://rmit.libguides.com/ebooks
9. Publius–E-book, https://publuu.com/knowledge-base/what-is-an-e-book/
10. Merriam Webster – E-book, https://www.merriam-webster.com/dictionary/e-book
11. Gregg Rosenzweig – Ebook, talk to Us, Published-18. Nov.2024, https://www.clearvoice.com/resources/what-is-an-ebook/
12. Adobe -eBook file, https://www.adobe.com/uk/acrobat/resources/document-files/ebook-files.html
13. Wikipedia- Comparison of e-book formats, https://en.wikipedia.org/wiki/Comparison_of_e-book_formats
14. The New Indian Express - Even in an age of e-books, demand for public libraries in Bhubaneswar continues to remain high, Update – 25.jun.2016, https://www.newindianexpress.com /states/odisha/2016/Jun/25/even-in-an-age-of-e-books-demand-for-public-libraries-in-bhubaneswar-continues-to-remain-high-884759.html
15. Odishaestore (A to Z Odia E-Marketplace): (https://www.odishaestore.com/)
16. National Institute of technology Rourkela (0 >7 M 0 @ / * M 0 L & M / K ? 8 8 M % > (0 > 0 G 2 >) (https://opac.nitrkl.ac.in/)

17. IWÿò@û bûPðê@ûfþ GKûWùÿcú (IWÿò@û bûhû I iûjòZý I HZòjý Mâ^ÚûMûe, ova.gov.in) Registration Date – 13.07.2018, (https://ova.gov.in/en/Content_List) (https://ova.gov.in/en/)
18. ODIA BOOKS (http://www.odia.org/books/allBooks.php?i=1)
19. Odia Bibhaba (https://odiabibhaba.in/books/)
20. IWÿògû aò\ýûkd gòlû Kû~ðýKâc _âû]òKeY (Odisha School Education Programme Authority) (https://osepa.odisha.gov.in/?p=content&page=26)
21. _ûVûMûe (Pathagara. OdiaPortal.In) : (https:// pathagara.odiaportal.in/search?updated-max=2019-11-20T23%3A09%3A00-08%3A00&max-results=7)
22. eúZòKðZ (Ritikart) : (https://ritikart.com/products/anushrab-by-prasant-nanda)
23. Mstorymiror : (https://shop.storymirror.com/search/odia)
24. All India council for technical education (@Lòk bûeZúd ZKþ^òKþ gòlû _eòh\): (https://ekumbh.aicte-india.org/book.php)
25. IWÿògû i_þ (Odisha Shop): (https:// www.odishashop.com/?category= &s= odia+book& search_posttype=product)
26. The New Life Mission: (https:// www.bjnewlife.org/en/book/bookList.php?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChM I15Wr8fmIh AMVhyqDAx3O1QNcEAMYASAAEgIdTfD_BwE)
27. E-PG Pathashala(A-_ò.Rò. _ûVûgûkû)-https://epgp.inflibnet.ac.in/
28. Just Kalinga: (https://justkalinga.com/2021/02/)
29. eûÁâòd cêq aò\ýûkd gòlû iõiÚû^ (National Institute of Open Schooling) (https://rcbhubaneswar.nios.ac.in/sr-secondary-courses-odia-medium.html)
30. Odia Books Library: (https://www. odia books library.com/)
31. ^ì@û IWÿògû : (https://www.nuaodisha.com/Odia-Hanuman-Chalisha.html)
32. Odia medium Ebook (https:// play. google.com/store/apps/details? id=com. odia medium. ebooks&hl=en&pli=1)
33. gêb_fäa (shubhapallaba) : (https://store.shubhapallaba.in/product-category/books/)
34. (Rakuten kobo: https://www.kobo.com/in/en/search?query=odia+book&fclanguages=en
35. Routledge: https://www.routledge.com/Critical-Discourse-in-Odia/Nayak-Mohapatra/p/book/9781032124858)
36. IWÿò@û cûUò (Odia mati):
(https://odiamati.com/booksList/viewBooksList?language ShortName= odia&listType= BookCategoryList&listId=1)
37. Manmohan Digital Library - https://librarylearningspace.com/first-digital-library-opened-odisha/
38. Cysd eLibrary - https://cysdelibrary.org/
39. Michele Bartram – The history of ebooks form 1930s 'Readies' to today's GPO ebook, U.S. Government, https://govbooktalk.gpo.gov/2014/03/10/the-history-of-ebooks-from-1930s-readies-to-todays-gpo-ebook-services/#:~:text=Starting% 20back% 20in% 201971% 2C% 20Michael, first% 20eBook% 20in% 20the% 20world.
40. Odia books library – https://www.odiabookslibrary.com/
41. ChatGPT - What is first ebook of odia?, https://chatgpt.com/share/6743486c-3778-800e-8226-44226b0507a7

❖ ❖ ❖